

INNOVAATIOIDEN SUOJAAMINEN LIIKESALAISUUKSIEN JA PATENTTIEN AVULLA: YRITYKSIIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ EU:SSA

TIIVISTELMÄ

Heinäkuu 2017

INNOVAATIOIDEN SUOJAAMINEN
LIIKESALAISUUKSIEN JA PATENTTIEN AVULLA:
YRITYKSIIN VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ EU:SSA

TIIVISTELMÄ

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo

Lyhenteet

Taulukot ja kuvat

Tiivistelmä

1. Johdanto
 - a. Innovaatioiden suojaaminen ja niistä saatavan tuoton hyödynnettävyys
 - b. Liikesalaisuuden määritelmä
 - c. Erilaiset oikeudelliset kehykset
 - d. Yksityiskohtaista tietoa liikesalaisuuksista
 2. Kirjallisuus ja hypoteesit
 - H1. Innovointikilpailun aste
 - H2. Innovoinnin taso
 - H3. Innovaation tyyppi
 - H4. Avoimet innovointikäytännöt
 - H5. Taloudelliset rajoituksetPatentoinnin ja salassapidon yhdistäminen
 3. Tiedot
 4. Ensi silmäys todisteisiin: Kuvaileva analyysi
 - a. Innovointi lukuina maittain
 - b. Liikesalaisuudet ja patentit yrityksen koon mukaan
 - c. Liikesalaisuudet ja patentit talouden alan mukaan
 - d. Liikesalaisuudet ja patentit innovaation tyypin mukaan
 - e. Liikesalaisuudet ja patentit sekä innovointia koskeva yhteistyö
 5. Ekonometrinen analyysi
 - a. Mallit
 - b. Muuttujat
 - c. Ekonometrisen analyysin tulokset
 - H1. Innovointikilpailun taso
 - H2. Innovoinnin taso
 - H3. Innovaation tyyppi
 - H4. Avoimet innovointikäytännöt
 - H5. Taloudelliset rajoituksetLiikesalaisuuksien ja patenttien täydentävyys
Muut suojausmenetelmän valintaan vaikuttavat tekijät
 6. Päätelmät ja suuntaviivat jatkotutkimukselle
- Viitteet

Tiivistelmä

Liikesalaisuuksia on tutkittu vain vähän huolimatta niiden taloudellisesta merkityksestä ja erityisesti niiden asemasta innovoinnista saatavien tuottojen suojaamisessa. Myös niiden suhdetta patenteihin tulkitaan usein väärin. Tässä tutkimuksessa pyritään tuomaan aiheeseen lisävalaistusta yhteisön innovaatiotutkimuksesta (the Community Innovation Survey, CIS) saatujen edustavien yritystason tietojen perusteella. Tutkimus kattaa lähes 200 000 valmistus- ja palvelualojen yritystä Euroopassa.

Seurantakeskuksen edustama EUIPO teki tutkimuksen vuonna 2016 yhteistyössä Mannheimissa sijaitsevan Euroopan taloustutkimuskeskuksen (ZEW) kanssa. Tutkimuksessa selvitettiin tekijöitä, jotka vaikuttavat innovaatioiden suojaamiseen patenttien ja liikesalaisuuksien käytöllä sekä niistä saatuja tehokkuusvaikutuksia saksalaisissa yrityksissä. Erityistä huomiota kiinnitettiin patentoinnin ja salassapidon vuorovaikutukseen ja valitun suojausstrategian tehokkuusvaikutuksiin sekä yrityksen että yksittäisten innovaatioiden tasolla¹.

EUIPO jatkaa työtä seurantakeskuksen avulla ja pyrkii nyt lisäämään ymmärrystään liikesalaisuuksien asemasta ja vaikutuksesta yritysten teollis- ja tekijänoikeuksien salkussa Euroopan unionin tasolla.

Työ aloitetaan patentoinnin ja salassapidon välistä vuorovaikutusta koskevien teoreettisten mallien luonnoksista ja tutkitaan monia tekijöitä, joiden arvellaan vaikuttavan näiden kahden suojausmekanismin käyttöön. Erityistä huomiota kiinnitetään joko patenttien tai salassapidon suosimiseen sekä suojausmekanismin valintaan vaikuttaviin tekijöihin. Aikaisemmissa analyyseissä näitä kahta suojausmenetelmää on usein käsitelty toistensa korvaajina, mutta tässä tutkimuksessa keskitytään niiden toisiaan täydentävään tehtävään.

Analyysin keskeisimmät havainnot ovat seuraavat:

1. Innovoivat yritykset käyttävät innovaatioidensa suojaamiseen usein sekä patenteja että liikesalaisuuksia.
2. Useimmissa yritystyypeissä, useimmilla talouden aloilla ja kaikissa jäsenvaltioissa innovaatioiden suojaamiseen käytetään enemmän liikesalaisuuksia kuin patenteja².
3. Sekä liikesalaisuuksia että patenteja käytetään todennäköisesti yrityksissä, joissa on sisäinen tutkimus- ja kehitysosasto ja korkeat innovointimenot, sekä silloin, kun innovaatio on markkinoille uusi. Liikesalaisuuksia suositetaan innovaatioissa, jotka ovat uusia vain yritykselle.
4. Patenteja käytetään todennäköisemmin (yksin tai yhdessä liikesalaisuuksien kanssa) silloin, kun innovatiivinen tuote on fyysinen tavara, eikä niinkään palvelujen osalta.
5. Liikesalaisuuksia (usein ilman patenteja) käytetään todennäköisemmin prosesseja ja palveluja koskeviin innovaatioihin.
6. Liikesalaisuuksia käytetään (yksin tai yhdessä patenttien kanssa) todennäköisesti, jotta voidaan säilyttää avoimiin innovointikäytäntöihin, kuten tutkimusyhteistyöhön,

¹ Yksittäisistä innovaatioista oli tietoja saatavilla vain Saksassa tehdyssä yhteisön innovaatiotutkimuksessa. Tämä tutkimus perustuu kaikista EU:n jäsenvaltioista saatuihin tietoihin; kaikissa analyyseissa viitataan yrityksen tasoon.

² Tämä tutkimus perustuu 24 jäsenvaltion tietoihin. Espanjassa, Ranskassa, Tanskassa ja Tšekin tasavallassa yhteisön innovaatiotutkimukseen ei otettu mukaan kysymystä liikesalaisuudesta.

erityisesti kaukaisten (muiden kuin eurooppalaisten) kumppanien kanssa osallistuvien yritysten tekemien innovaatioiden kilpailukyky tai lisätä sitä.

7. Markkinoilla, joilla hintakilpailu on kovaa, on tapana suosia liikesalaisuuksia patenttien sijasta. Markkinoilla, joilla laatukilpailu on kovaa, käytetään tavallisesti sekä liikesalaisuuksia että patenteja. Tämä liittyy edellä esitettyyn havaintoon 5. Kova hintakilpailu on tyypillistä hyödyketyypisille markkinoille, joilla mahdollisuuksia tuotteiden erilaistamiseen ja innovointeihin on niukasti, ja katetta saatetaan lisätä kustannuksia ja prosesseja koskevilla innovaatioilla.

Kannattaa myös panna merkille, että havaintoja on tulkittava varovasti, kuten kaikissa tämänkaltaisissa ekonometrisissä analyyseissa. Tämän tutkimuksen tulokset paljastavat yhteyksiä yritysten tiettyjen ominaisuuksien ja markkinoiden, joilla yritykset toimivat, sekä yritysten valitseman suojausstrategian välillä. Tätä ei kuitenkaan pitäisi katsoa lopulliseksi todisteeksi syy-seuraussuhteesta. Syysuhdetekijöiden määrittämiseksi selkeämmin tarvitaan perusteellisempaa tutkimusta ja parempia tietoja.

Toivottavasti tämän tutkimuksen tuloksista saadaan kuitenkin perusta, jonka avulla päätöksentekijät voivat kehittää edelleen tämän alan toimintalinjoja vuonna 2016 liikesalaisuuksista annetun direktiivin mukaisesti.